

Tisková zpráva

Postoje českých občanů k obraně ČR - leden 2019

- ⊙ Česká veřejnost se většinově (89 %) shoduje, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu.
- ⊙ I přes to téměř tři pětiny (59 %) respondentů pochybují o schopnosti České republiky ubránit se, pokud by k něčemu došlo.
- ⊙ Více než polovina (51 %) respondentů nepovažuje obranu ČR za podstatnou, protože patříme mezi malé země, jejichž osud mají stejně v rukou velmoci.
- ⊙ Nadpoloviční většina českých občanů (54 %) nesouhlasí s tím, že náklady na obranu zbytečně zatěžují státní rozpočet.
- ⊙ Postoje českých občanů k obraně ČR se za poslední rok významně nezměnily.

Zpracovala:

Naděžda Čadová

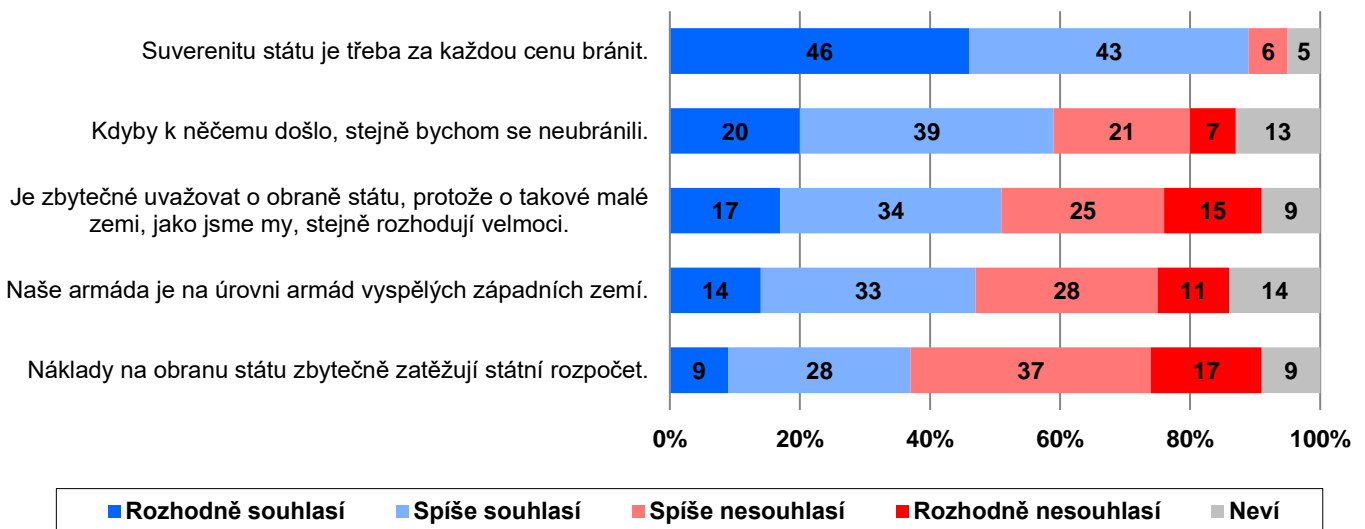
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

V lednovém šetření dotazovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění sadu otázek týkající se postojů veřejnosti k NATO a k obraně státu. V otázkách prezentovaných v této zprávě vyjadřovali respondenti míru souhlasu či nesouhlasu s obecnými výroky o obraně státu. Konkrétně se respondenti vyjadřovali k suverenitě státu, schopnosti ovlivnit vlastní obranu, k nákladům na obranu a k armádě České republiky.

Graf 1: Míra souhlasu/nesouhlasu s výroky o obraně (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 17. 1. 2019, 1087 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Česká veřejnost se většinově (89 %) shoduje, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu. Pouze 6 % dotázaných s tímto tvrzením nesouhlasí. I přes to téměř tři pětiny (59 %) respondentů pochybují o schopnosti České

¹ Znění otázky: „Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte. a) Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit. b) Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet. c) Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí. d) Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili. e) Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

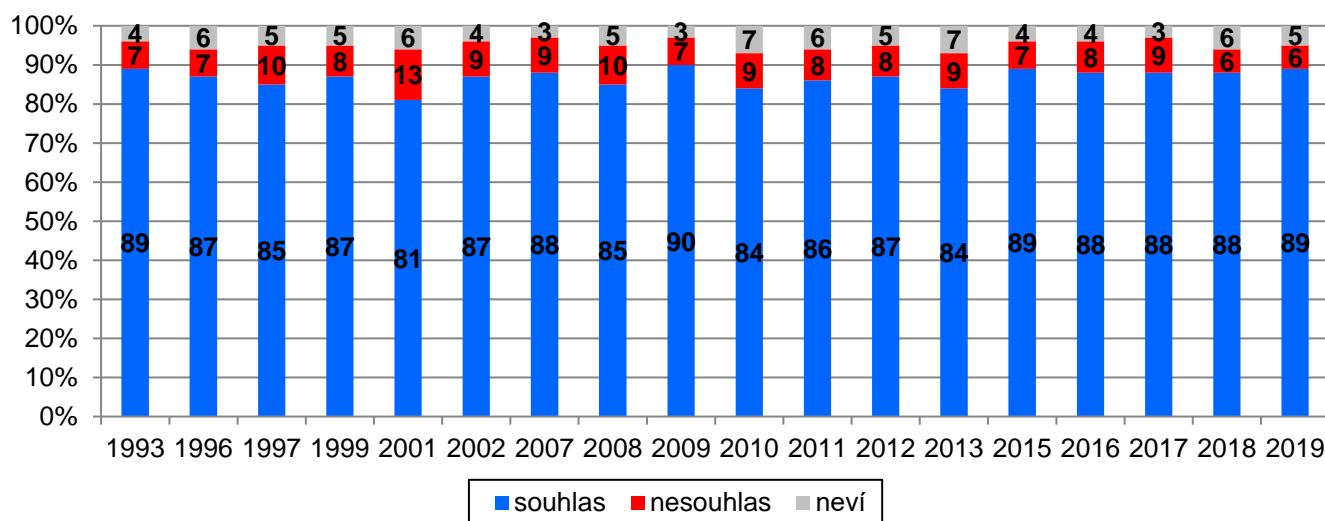
republiky ubránit se, pokud by k něčemu došlo. Nesouhlas s výrokem, že bychom se v případě napadení stejně neubránili, vyjádřila více než čtvrtina (28 %) oslovených.

Více než polovina (51 %) respondentů nepovažuje obranu ČR za podstatnou, protože patříme mezi malé země, jejichž osud mají stejně v rukou velmoci. V opozici k tomuto výroku zůstávají dvě pětiny (40 %) české veřejnosti. Necelá polovina (47 %) respondentů pokládá úroveň naší armády za srovnatelnou s armádami vyspělých západních zemí, necelé dvě pětiny (39 %) dotázaných si pak myslí, že naše armáda je méně vyspělá než tyto armády. Pokud jde o náklady na obranu, ty vnímají jako zbytečnou zátěž pro státní rozpočet téměř dvě pětiny (37 %) českých obyvatel, více jak polovina (54 %) tento názor nesdílí (více viz graf 1).

Souhlas s tím, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu, se častěji objevoval mezi respondenty s vysokoškolským vzděláním a těmi, kteří se sami přihlásili k pravicové politické orientaci. Dotázaní s vysokoškolským vzděláním, dobrou životní úroveň a pravicovou politickou orientací naopak častěji nesouhlasili s tím, že náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet. Pravicově orientovaní navíc vyjadřovali i větší nesouhlas s tím, že o obraně nemá smysl uvažovat, protože bychom se případnému napadení stejně neubránili a že o malých zemích, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci. Ženy v porovnání s muži častěji na položené otázky neměly jasný názor a volily možnost „nevím“.

Z dlouhodobého hlediska česká veřejnost vnímá jako podstatné bránit suverenitu státu (viz graf 2a), stabilně je proti tomuto názoru přibližně desetina respondentů (v průměru za sledované období 8 %), přičemž v aktuálním šetření bylo stejně jako v loňském výzkumu dosaženo nejnižší hodnoty nesouhlasu (6 %) za celé sledování, tj. od roku 1993.

Graf 2a: Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit - časové srovnání (v %)

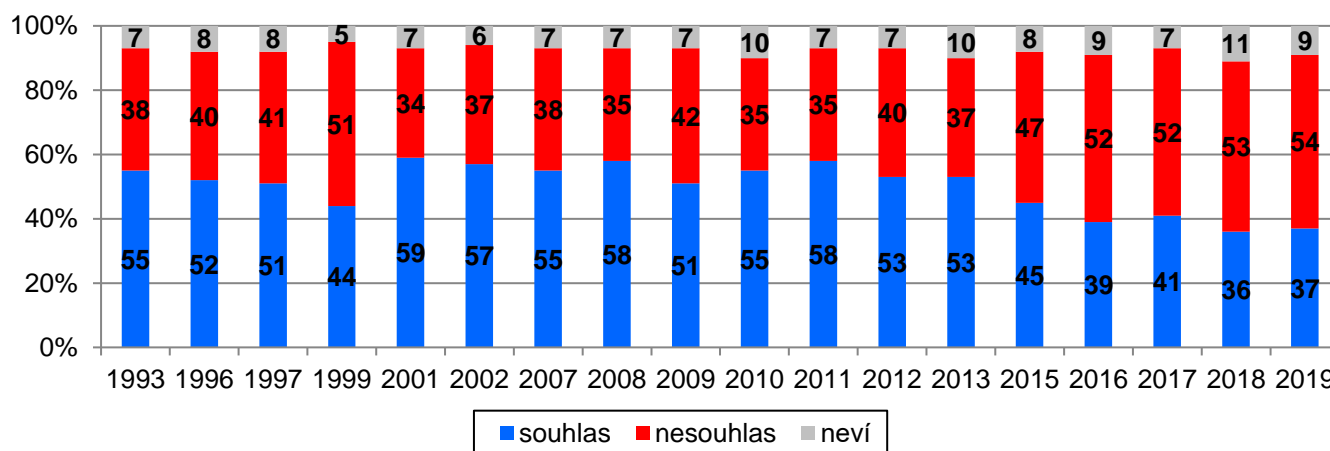

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů „rozhodně souhlasí“ + „spíše souhlasí“, respektive „rozhodně nesouhlasí“ + „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Náklady na obranu státu jsou v posledních čtyřech šetřeních více podporované, než tomu bylo v předchozích letech (tedy mezi lety 2001 a 2013), kdy v české společnosti převažoval názor, že náklady na obranu státu jsou jen zbytečnou zátěží pro státní rozpočet. V aktuálním šetření byla dosažena jedna z nejnižších hodnot souhlasu s tímto výrokem (37 %). Oproti loňskému roku se názory české veřejnosti téměř nezměnily (viz graf 2b).

Graf 2b: Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet – časové srovnání (%)

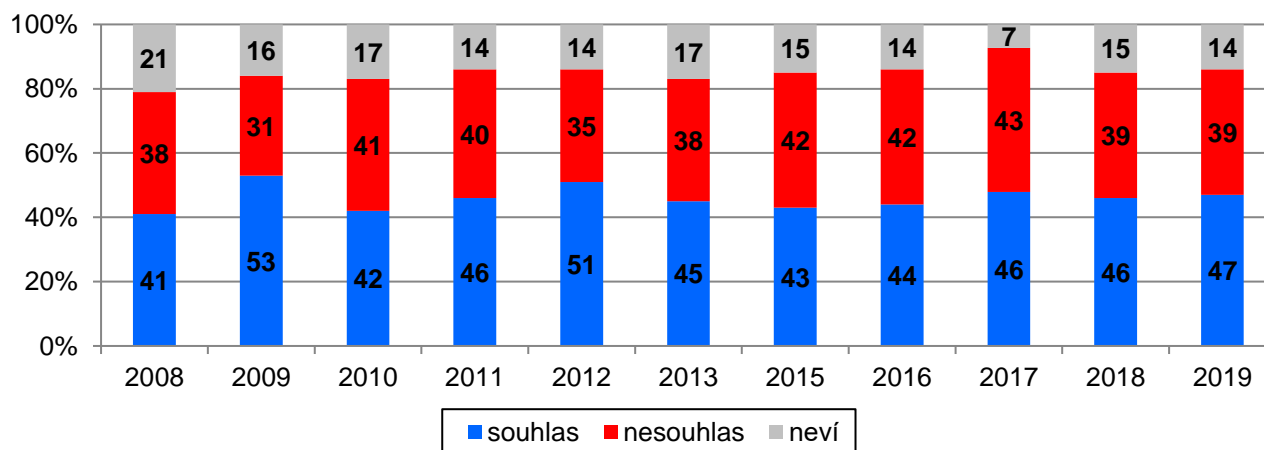

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů „rozhodně souhlasí“ + „spíše souhlasí“, respektive „rozhodně nesouhlasí“ + „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V případě srovnání armády ČR s armádami západních zemí byl v letech 2015 až 2017 patrný trend poměrně stabilního a přibližně stejného podílu respondentů, kteří s výrokem o jejich srovnatelnosti souhlasí i nesouhlasí (okolo 45 %), nicméně v loňském výzkumu došlo k obratu a výrazněji převážil souhlas s tím, že naše armáda je na úrovni armád vyspělých zemí. Aktuální výzkum tento trend potvrdil, když souhlas opět významně převážil nad nesouhlasem (rozdíl mezi nimi činil 8 procentních bodů) a významně se přiblížil šetření z roku 2011 a 2013 (více viz graf 2c).

Graf 2c: Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí – časové srovnání (%)

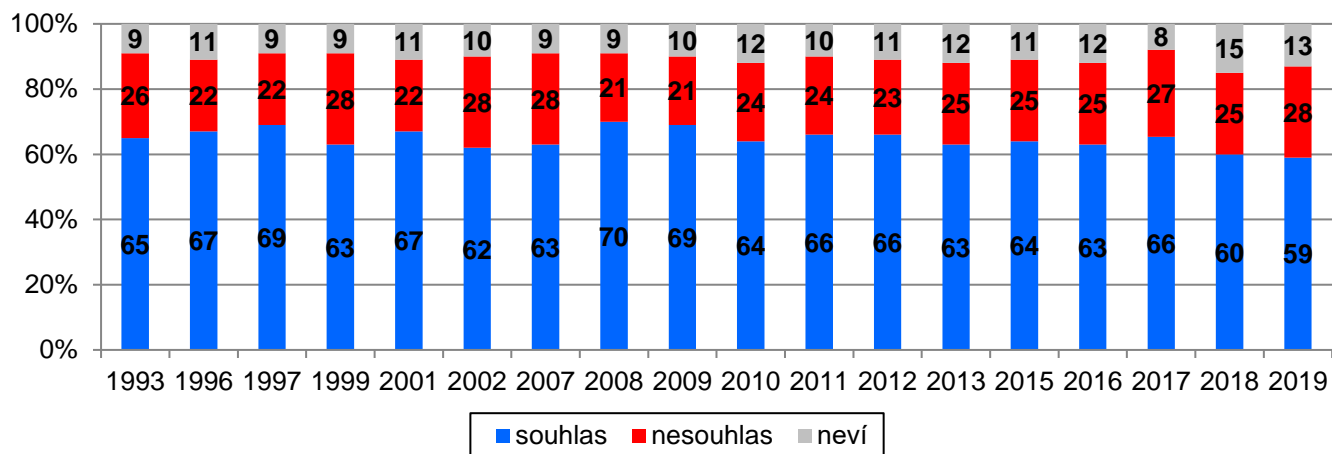

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů „rozhodně souhlasí“ + „spíše souhlasí“, respektive „rozhodně nesouhlasí“ + „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Ke schopnosti naší země ubránit se případnému napadení je česká veřejnost dlouhodobě velmi skeptická. S výrokem, že by se Česká republika v případě hrozby stejně neubránila, v současnosti souhlasí necelé tři pětiny (59 %) dotázaných, což je však doposud nejnižší zaznamenaná hodnota. V porovnání s výzkumem z roku 2008, kdy byl názor na možnost naší obrany naopak nejskeptičtější, je rozdíl mezi souhlasy 11 procentních bodů (více viz graf 2d). Podíl nesouhlasných vyjádření se dlouhodobě pohybuje na úrovni jedné čtvrtiny a srovnatelný výsledek jsme zaznamenali i v aktuálním výzkumu.

Graf 2d: Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili – časové srovnání (%)

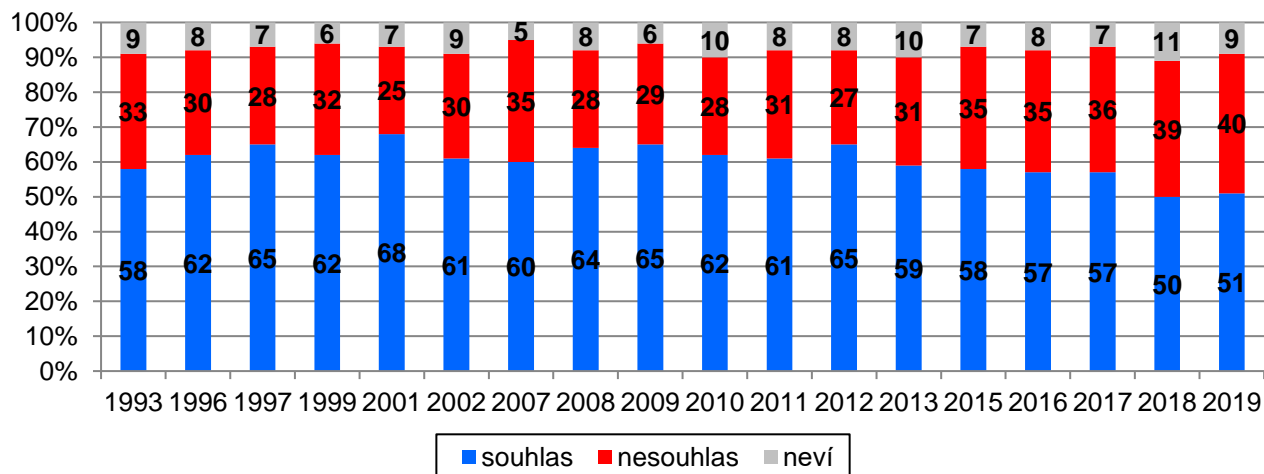

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů „rozhodně souhlasí“ + „spíše souhlasí“, respektive „rozhodně nesouhlasí“ + „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z grafu 2e vidíme, že česká veřejnost dlouhodobě považuje otázku obrany ČR za zbytečnou, neboť osud takové malé země je stejně v rukou velmocí. Tento názor však v posledních letech mírně oslabuje a pozvolna stoupá podíl lidí, kteří nepovažují úvahy o možnostech obrany ČR za zbytečné. Nastolený trend byl patrný i v loňském výzkumu, jehož výsledky aktuální výzkum potvrzuje.

Graf 2e: Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci – časové srovnání (%)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů „rozhodně souhlasí“ + „spíše souhlasí“, respektive „rozhodně nesouhlasí“ + „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 17. 1. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1087</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>233</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.40</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>PM190208</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>8. února 2019</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
